

а Богъ отглежда тоя плодъ, той го пази, той го дава. Какъ гъста и висока е нивата, какъ тежатъ и се прѣвиватъ пълнитѣ класове! Гледашъ, радващъ се, сълзи идатъ на очите ти. Може ли да не помислишъ за Бога? Може ли да не се прѣкръстишъ? Неговото присъствие се усъща. Той е тукъ, той пристъпва между нивите... Сѫщиятъ, сѫщиятъ тоя образъ, — благъ, кротъкъ и благославяще... Той е, той!...

Грозданъ скочи и приседна на леглото. Мислитѣ му бѣха добили извѣнредно голѣма яснота. Сега вече той разбираше и си обясняваше всичко. Често се случва, да чувствувахме нѣщо, безъ да можемъ да го опрѣдѣлимъ или изкажемъ. И една дума само, едно далечно подсъщане изведнажъ прави ясно това, което е било подсъзнателно и скрито. Нѣщо подобно бѣше станало съ Гроздана. Едвамъ сега той разбра, защо образътъ, който бѣше видѣлъ на иконата, не изглеждаше новъ за него. До тогаъзъ той не би могълъ да каже, че го е виждалъ. Но той бѣше го чувствувалъ, бѣше го носилъ въ себе си — неуловимо, неясно. Опрѣдѣленъ и завършенъ тоя образъ той виждаше сега въ иконата. Той не бѣше му чуждъ. Той се раждаше изъ душата му, изъ споменитѣ му, и самъ Грозданъ не можеше вече да прави разлика между сегашното и видѣното по-рано. Не само прѣдъ други, но и прѣдъ себе си той би се кълналъ, че неведнажъ и точно тъй го е виждалъ. Той застава на слога на узрѣлата нива. Усъща сѫщото това умиление, благодарностъ и благоговѣніе. Всичко той си припомня ясно и като че вижда самъ себе си. Въ едната си рѣка държи шапката и косата, съ другата — бавно и замислено се кръсти, и ето изъ жълтитѣ вѣлни на класовете изправя се и пристъпва сѫщиятъ тоя образъ. Сѫщиятъ, сѫщиятъ! И той дигна рѣка противъ него! Извади ножъ, ударя го и го забива съ всичката си сила, откъса и смѣкна вѣнеца. Оскърби и похули Бога — Богъ, който се явява срѣдъ узрѣлите